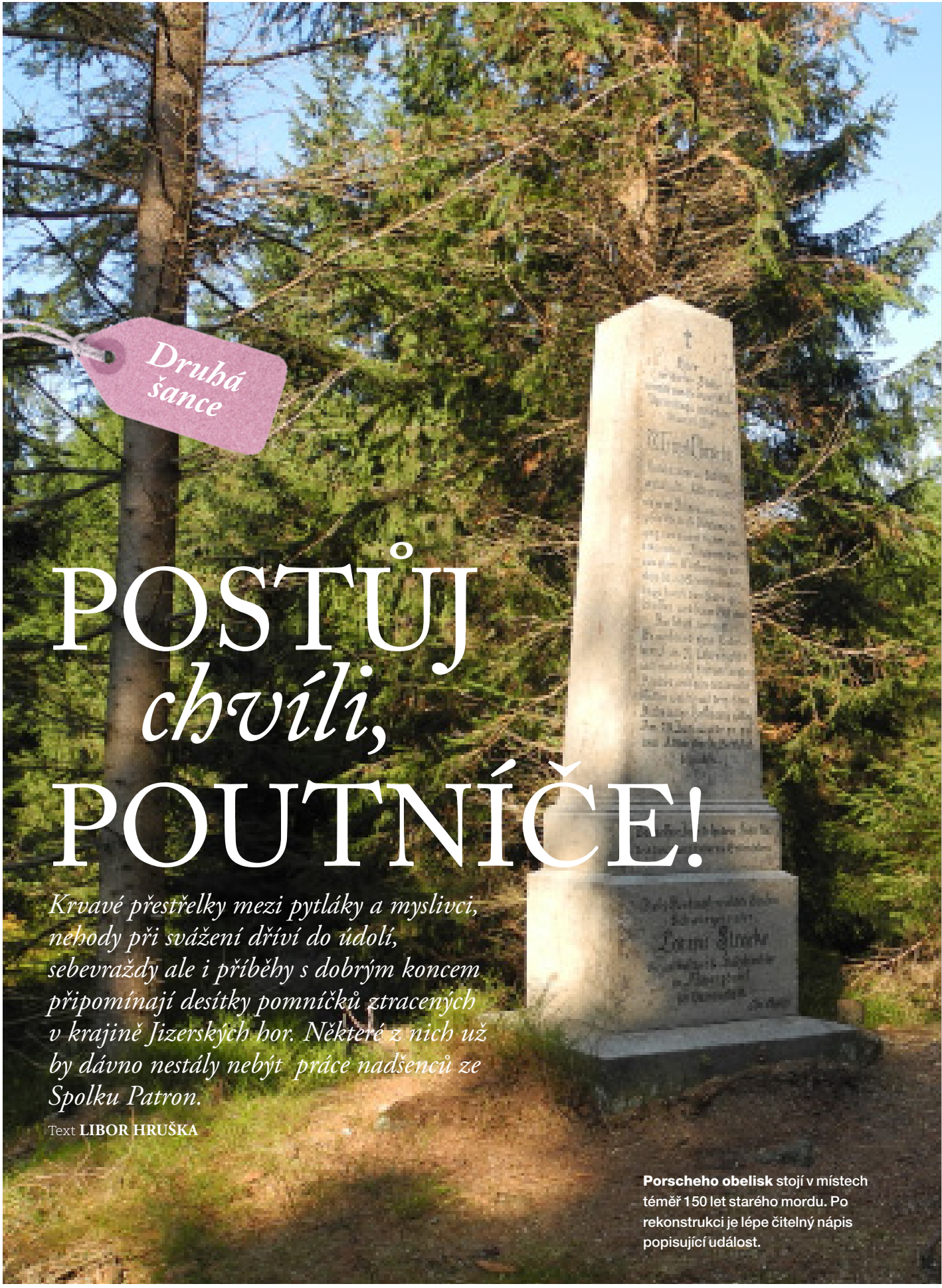

Druhá
šance

POSTŮJ *chvíli,* POUTNÍČE!

Krvavé přestřelky mezi pytláky a myslivci, nehody při svážení dříví do údolí, sebevraždy ale i příběhy s dobrým koncem připomínají desítky pomníčků ztracených v krajině Jizerských hor. Některé z nich už by dávno nestály nebýt práce nadšenců ze Spolku Patron.

Text **LIBOR HRUŠKA**

Porscheho obelisk stojí v místech téměř 150 let starého mordu. Po rekonstrukci je lépe čitelný nápis popisující událost.

V lesích nad Oldřichovem se nachází takzvaný Hřebenový buk. Křížek na něm má chránit poutníky. Opravovat se musel před třemi lety.

Známy pomníček Bílá smrt připomínající dávno pošetilou sánkařskou výpravu původně nesl veršovaný popis události pouze v němčině. Dnes jsou verše dvojjazyčné.

Od obnoveného křížku v Horním Maxově šplhá křížová cesta až nahoru k rozhledně Slovanka.

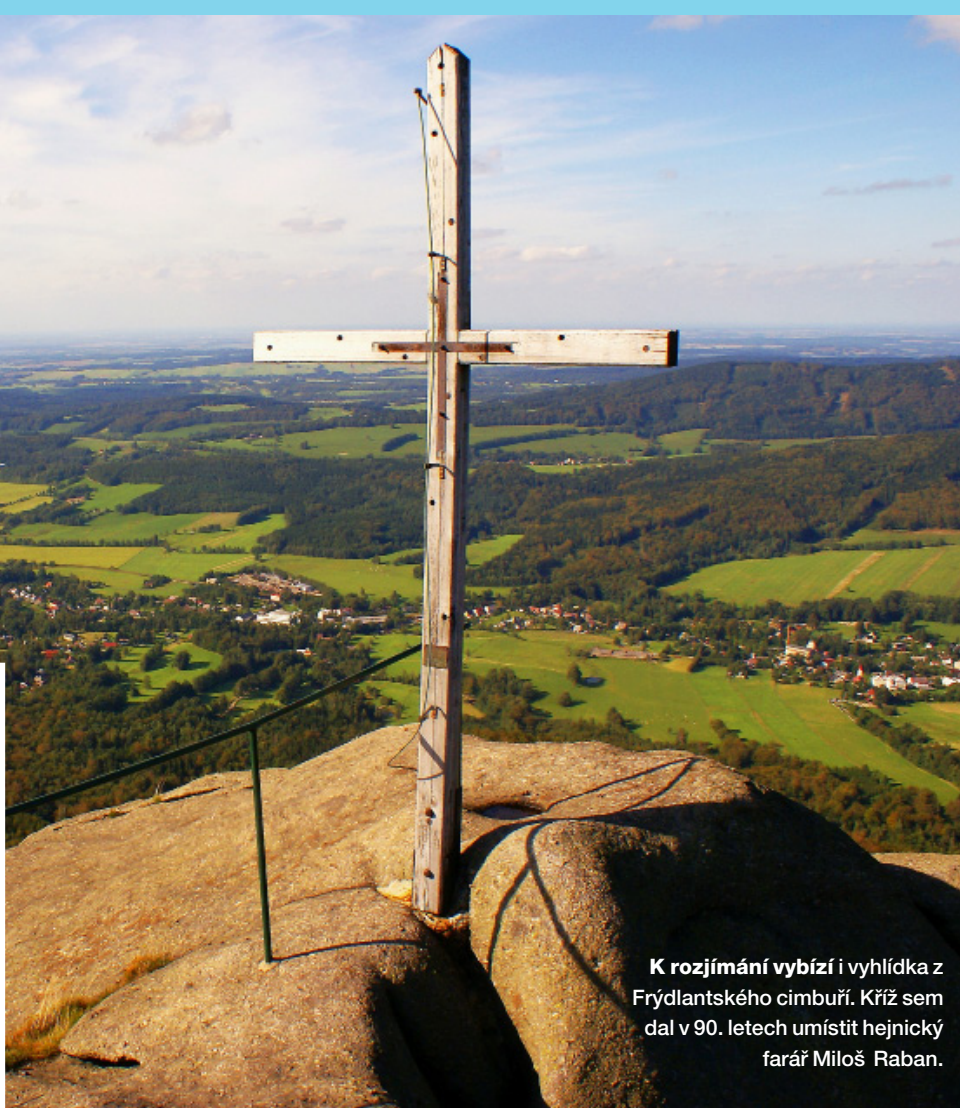
Ppsal se rok 1976, když poprvé vyšla dnes již legendární Kniha o Jizerských horách. Biolog a cestovatel Miloslav Nevrlý v ní zmapoval pomníčky, které potkával při svých toulkách tehdy ještě téměř liduprázdnou krajinou hraničních hor.

INSPIRACE PRO „KŘÍŽKAŘE“

Z knihy se stal hit. Za každým křížkem zavěšeným na kmeni stromu, za každým jménem vytesaným do kamene se totiž ukrývají osudy lidí, na jejichž památku byly pomníčky vztyčovány. Temné příběhy mladíků, kteří si sáhli na život z nešťastné lásky, pytláků, myslivců, dřevorubců nebo zamordovaných kupců. Malí i velcí čtenáři hltali Nevrlého vyprávění a část z nich se vydávala jednotlivá místa hledat pří-

mo do terénu. Tak se zrodil fenomén jizerskohorských lovců pomníčků, takzvaných „křížkařů“ či „pomníčkařů“. „Většina se spokojila s tím, že místo našli a třeba si ho i vyfotili. Ti největší nadšenci se ale na místa vraceli a začali o ně pečovat,“ říká Bohumil Horáček ze Spolku Patron, který drobné památky v krajině průběžně opravuje. Spolek by založen v roce 1997, neformálně se ale „pomníčkaři“ sdružovali už od začátku osmdesátých let. V květnu roku 1990 pak spatřilo světlo světa

Každý rok si spolek vezme do parády tři čtyři horské pomníčky. Jeden z nich je kompletně restaurován, na těch zbylých se provádějí pouze menší údržbové práce.

K rozjímání vybízí i vyhlídka z Frýdlantského cimbuří. Kříž sem dal v 90. letech umístit hejnický farář Miloš Raban.

Kříž pod vrcholem Oldřichovského Špičáku připomíná místo, kde při kácení zemřel dřevorubec Ignaz Geissler.

první číslo časopisu Patron, který jako čtvrtletník vychází dodnes.

HLEDÁ SE MLADÁ KREV

V současné době má spolek nějakých sedm desítek členů. Většina z nich pochází z Jablonce a Liberce, najdou se však mezi nimi také chalupáři z Prahy a dalších měst. Přidat se může každý.

„Potřebovali bychom mladou krev. Já jsem jednadsmesátý ročník a patřím k těm nejmladším,“ směje se Horáček. Zcela hotovo nebude mít spolek nikdy. Podle odhadů je v Jizerských horách nějakých 450 pomníků různého typu a stárí a především u těch vyrobených ze dřeva je údržba kvůli drsným klimatickým podmínkám nekonečným koloběhem. Platí to i pro zřejmě nejznámější jizerskohorský pomník zvaný Bílá smrt. Tabulka s verši a obrázkem je už několikátým exemplářem. Mimochodem, Bílá smrt na rozdíl od valné většiny pomníků připomíná příběh s dobrým koncem – opilecká sáňkařská výprava trojice ctihodných libereckých měšťanů v zimě roku 1909 jen záchrankou neskončila umrznutím. Pomníček je poděkováním a zároveň varováním pro ostatní turisty.

Johneho pomník stojí na břehu vodní nádrže Bedřichov. V jejích vodách se osmnáctiletý liberecký student v roce 1930 utopil.

Drobné lesní památky často bývají ve zcela zuboženém stavu.

